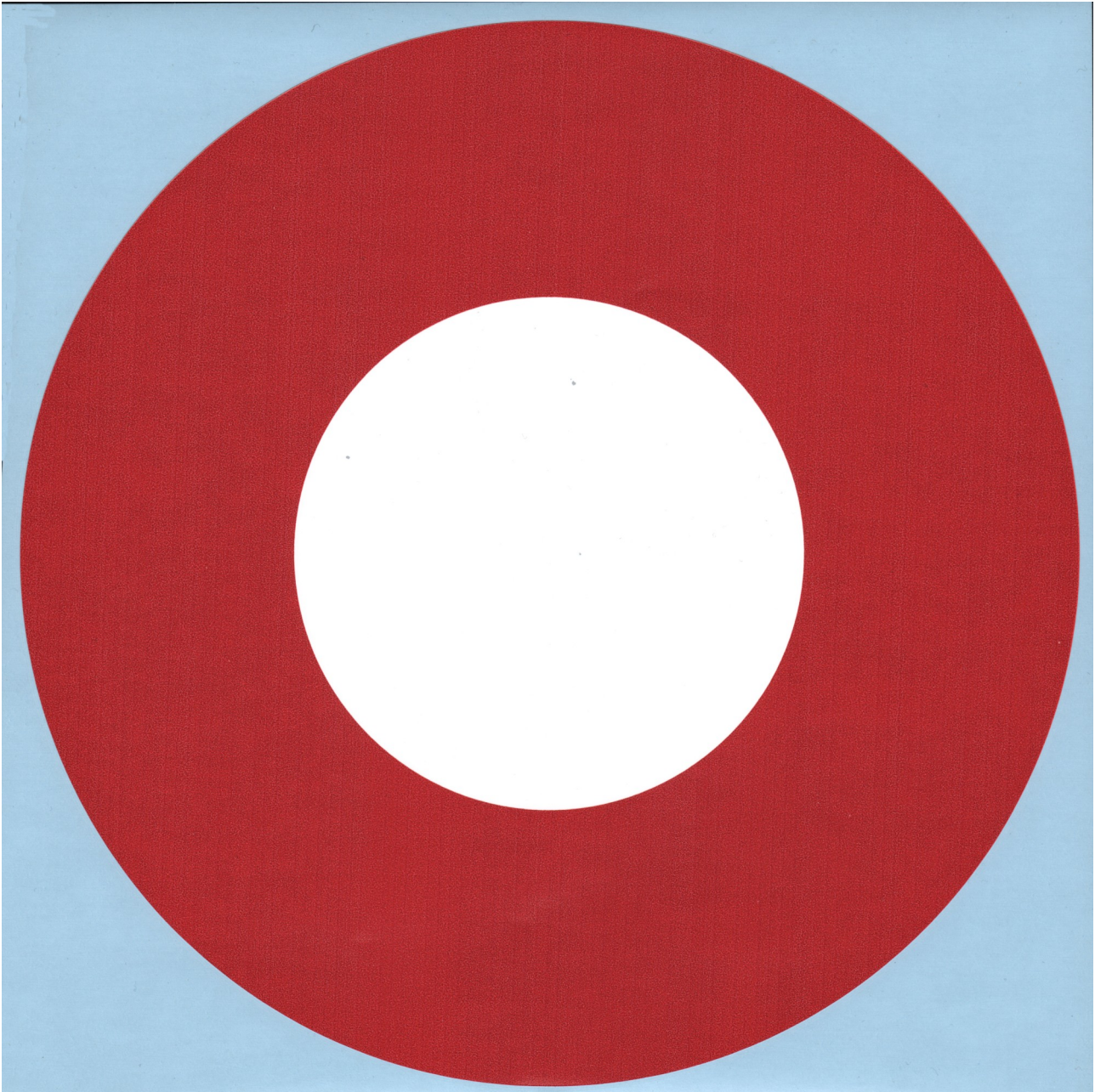

"Det er rødt, det er hvidt"

- nationalitetsmærkning af danske militærfly gennem tiderne.

Blader man "Taschenbuch der Luftflotten" fra januar 1914 igennem, vil man finde, at ingen af de deri afblidede fly bærer nogen form for nationalitetsmærkning. På enkelte kan der forekomme et nummer eller et fabriksnavn. Ved udbruddet af Den første Verdenskrig blev det en klar nødvendighed, at de kæmpende nationer måtte lade deres fly "tone rent flag".

Også herhjemme fulgte man trop. Det er dog ganske interessant at erfare, at man allerede på "Glenten" - en danskbygget Henri Farman, der anvendtes af Marinens Flyveskole 1912-13 - kunne se splitflag på begge sideror.

Så, i marts 1914, udsendtes "Kundgørelse for Hæren" B.8, hvori bl.a. kan læses (hvis man ellers kan tyde de gotiske skrifttegn):

Ved Skrivelse af 19/3 d.A. til Generalstaben har Krigsministeriet bestemt, at Hærens Flyvemaskiner, for at være kendelige på større Afstand i Fredstid, skal forsynes med paamaalede Mærker, bestaaende af en cirkulær rød Ring, der omgiver en hvid Flade. Ringens udvendige Diameter skal være ca. 120 cm, den indvendige ca. 60 cm. Mærkerne anbringes paa Farman-biplanerne følgende Steder:

Henry Farman H.F.1

7. Ved Skrivelse af 19/3 d. N. til Generalstaben har Krigsministeriet bestemt, at Hærens Flyvemaskiner for at være kendelige på større Afstand i Fredstid skal forsynes med Mærker, bestaaende af en cirkulær rød Ring, der omgiver en hvid Flade. Ringens udvendige Diameter skal være ca. 60 cm. Mærkerne anbringes paa Farman-biplanerne følgende Steder:
 Paa Oversiden af øverste Haleplans Midte
 Paa Undersiden af nederste Bæreplans Ender
 Paa Ydersiden af Siderorene
 Paa Maskiner af andre Konstruktioner anbringes Mærkerne paa tilsvarende Maade.

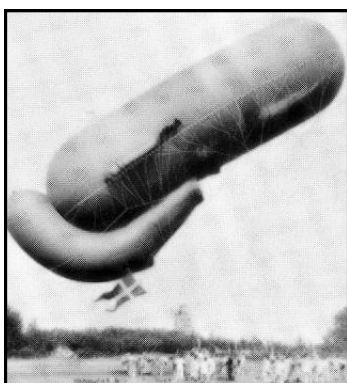
*Paa Oversiden af øverste Haleplans Midte
 Paa undersiden af nederste Bæreplans Ender
 Paa Ydersiden af Siderorene
 Paa Maskiner af andre Konstruktioner anbringes Mærkerne paa tilsvarende Maade.*

Sign. P. Munch

Ballonparken bliver heller ikke glemt. Yngre læsere bør vide, at der virkelig fandtes en sådan – i øvrigt meget mobil - enhed, hvis standballoner fortrinsvis blev benyttet ved artilleriobservation.

Det hedder i "Kundgørelse for Hæren" B.9-1917:

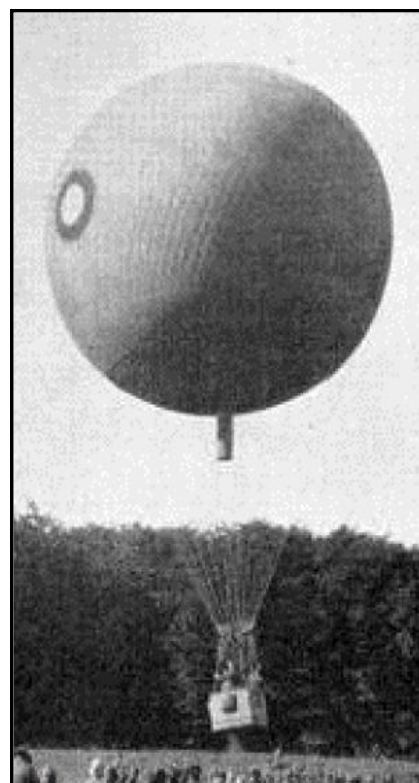
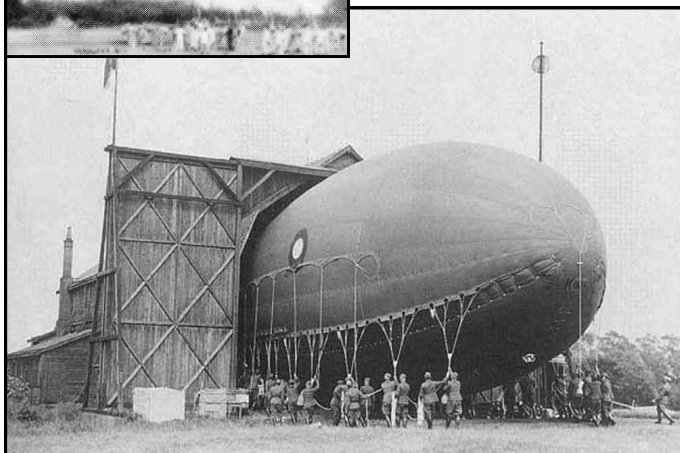
I Skrivelse af 15/11 1917 til Overkommandoen har Krigsministeriet bestemt, at Hærens Balloner, for at være kendelige på større Afstand, ikke mere skal føre de

hidtil benyttede Splitflag, men på Hylstrene forsynes med Nationalitetsmærker af samme Form som fastsat ved K.f.H. B.8/1914, Punkt 7 for Hærens Flyvemaskiner, men saaledes, at Mærkerne bliver dobbelt saa store, idet den ydre Rings Diameter gøres 2,40 m.

Drageballoner skal forsynes med 4 saadanne Mærker, således at Nationaliteten

kan fastslaaes saavel fra oven og neden som fra begge Sider. Kugleballoner (fri- eller sportsballoner-red.) skal kun forsynes med 2 saadanne Mærker

I 1916 kom P. Munch så med en bestemmelse vedrørende Marinens flyvebåde:

De hidtil paa Underkant af Underplanerne anbragte Cirkler anbringes paa Underkant af Overplanernes Yderender. Flyvebaadenes Numre forbliver staaende paa Underkant af Underplanerne. Paa Bunden af selve Baaden males hvide og røde Tværstriber for tydeligt at tilkendegive Baadens Nationalitet.

Blev De forvirret, kære læser? Det med de hvide og røde tværstriber er jo egentlig en god ide. Selv en eventuel ubåd kan jo fastslå nationaliteten, når flyvebåden er på vandet!

I Krigsministeriet tænker man videre, og i februar 1928 udsender en embedsmand herfra (Wilkenschildt) følgende til Hærens afdelinger:

Hærens Flyvemaskiner er mærket paa:

- Oversiden af øverste Bæreplans ender
- Undersiden af nederste Bæreplans ender
- Siderne af Kroppen nær Midten med en Kokarde, bestaaende af en cirkulær rød Ring, der omgiver en hvid Flade.

Splitflag (på siderorerne) anses for givet at være forbeholdt Marinen! Dem, man pillede af ballonerne, var i øvrigt "rigtige" flag. Det var et stolt syn med en sådan stor, duvende ballon med et Dannebrog!

I december 1939 fik den daværende krigsminister, Alsing Andersen, dog alligevel betænkeligheder. Der var jo nu krig omkring os. Der indførtes splitflag på alle militærfly tillige med kokarderne, og de skulle endda anbringes på

både haleplan/højderor over- og underside og på begge sider af sideroret. Samtidig camoufleredes alle flyene, men nogen officiel bestemmelse for dette sidste har forfatteren ikke kunnet finde.

Efter krigen og besættelsen udsendte Krigsministeriet (joh, det hed det stadig) en skrivelse af 1. december 1945 om mærkning af flyvemaskiner.

Hertil svarede generalinspektøren for Hærens Flyvertropper den 12 s.m. ved en påtegning:

Som Hærens Flyvertroppers Tekniske Tjeneste er jeg af den Opfattelse, at en Afmærkning med 3 rød-hvid-røde Striber vil være tilstrækkelig og lige saa tydelig som Splitflaget til Angivelse af Nationaliteten.

Da det efter det oplyste vil være lettere at anbringe Striberne end Splitflaget, maa jeg fastholde udtalelsen i min Paategning nr. 226 af 19/11 1945, ligesom jeg ikke anser det nødvendigt at afholde nogen Prøve for at naa en endelig afgørelse.

I "Kundgørelse for Hæren" B.I af 16. januar 1946 bestemmer ministeriet endeligt, at såvel kokarder som splitflag skal fastholdes ud i fremtiden.

En pudsig situation indtraf i Sverige den 4. maj 1945. På den svenske flyvestation Såtenäs ved sydbredden af Vänern stod et antal SAAB B-17 fly parat til indsats i Danmark som et led i Brigaden. De skulle i huj og hast forsynes med danske nationalitetsmærker. Da det er en af den danske marines flyteknikere, der forestår malerarbejdet, får flyene splitflag på siderorene. Kokarderne kludrede man derimod med, uvist af hvilken grund. Proportionerne blev forkerte, og uden om den røde ring blev malet en fed hvid.

Nå, disse fly nåede aldrig til Danmark i de hektiske maj-dage. Langt senere kom dog et af dem her til landet i museumsøjemed i "korrekt" bemaling.

Vor smukke, rene rød-hvide kokarde har vi heldigvis stadig, omend den er blevet nok så diminutiv - årsagen til det får stå hen i det uvisse, men her må vi jo følge trop med andre nationer.

Lennart Ege

En lidt usædvanlig kokarde . SAAB B-17C fra den danske brigade . Foto taget om morgenen den 4. maj 1945 på Såtenäs .

